TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9. SINIF

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM

1. DÖNEM - 1. YAZILI

9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF

* Bu çalışmada kullanılan metinler, imla ve noktalamasında aslına sadık kalınarak kısaltılmıştır.

1. Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki, haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

Necmettin Halil Onan

a) Şiirdeki altı çizili kelimelerin sözlük anlamlarından bazıları verilmiştir. Dizelerin bağlamından hareketle bu kelimelerin şiirde hangi anlamda kullanıldığını belirleyip aşağıdaki tabloda sözlük anlamlarının karşısında yer alan kutucuklara "X" ile işaretleyiniz.

Kelime	Sözlük Anlamı	
Batmak	1. Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek.	
	2. İflas etmek.	
	3. Hoşa gitmeyen bir duruma uğramak.	
	4. Yıkılmak, egemenliği sona ermek.	
Issız	1. Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan; yaban, kûhi, tenha.	
	2. Yalnız, kimsesi olmayan.	
Katmak	1. Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak için başka bir şey eklemek; vermek, zammetmek.	
	2. Bir araya getirmek.	
	3. Birlikte göndermek.	
Tatmak	1. Dil yardımıyla bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak.	
	2. Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek.	
	3. Bir şeyi duymak, hissetmek.	

b) *Bir Yolcuya* adlı şiire hâkim olan duyguyu yazınız.

c) *Bir Yolcuya* adlı şiirin aşağıda verilen dizesinde bulunan edebî sanatın adını ve edebî sanatın dizeye kattığı anlamı yazınız.

Dize	Edebî Sanatın Adı	Edebî Sanatın Dizeye Kattığı Anlam
"Can veren Mehmed'in yattığı yerdir."		

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve 2. soruyu şiirden hareketle cevaplayınız.

DOSTLUĞUMUZ

Dostluk dediğin güzel bir kitap
Hava gibi
Su gibi
Ekmek gibi
Vazgeçilmez bir tad
Sonuna kadar dayanmak şart
Dostluk dediğin eşsiz bir kitap
Sevmediğin sayfaları varsa
Atla
Sayfayı kökünden yırtmak şart mı
(…)
Bedri Rahmi Eyüboğlu

2. Bedri Rahmi Eyüboğlu, şiirde dostluğu güzel bir kitaba benzetmiştir. Bu benzetmeden hareketle şairin dostluğa bakışını ve onu hangi değerlerle ilişkilendirdiğini şiirden örnekler vererek açıklayınız.

3. Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Sanatlar	Güzel Sanatların Hangi Sınıfına Ait Olduğu	Kullandığı Malzeme
Edebiyat		Dil
		Mermer, kil, bronz vb.
Tiyatro	Ritmik	Dekor, kostüm vb.
	Fonetik/İşitsel	Enstrüman, ses vb.
Resim		Boya, fırça vb.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

Aşağıdaki metni okuyunuz ve 4, 5, 6. soruları metinden hareketle cevaplayınız.

DİL ÜSTÜNE

Düşünce ve sanat adamları sözleri ve yazılarıyla dile değer kazandırırlar. Bu işi, dile yenilikler getirmekten çok onu bükmek, olanaklarını çoğaltmak, gücünü artırmak yoluyla yaparlar. Yeni sözcükler getirmezler. Onları zenginleştirirler, anlamlarını ve kullanımlarını, sağlamlaştırır, derinleştirirler onlara alışılmamış bir çeşni verirler ama bunu da dört bir yanı düşünerek ustalıkla yaparlar. Zamanımızın yazarlarına bakınca herkesin harcı olmadığı anlaşılıyor bu işin. Herkes gibi konuşmayı küçümseyerek cüretli işlere girişiyorlar. Ama hünersizlik ve zevksizlik yüzünden yaya kalıyorlar. Ortaya bir sürü zoraki tuhaflıklar; soğuk, anlamsız yapmacıklar çıkarıyorlar, bunlar anlatılmak istenen şeyi yükseltecek yerde alçaltıyor. Yenilik oldu mu bayılıyorlar. İşe yarayıp yaramadığı umurlarında değil. Yeni bir sözcük kullanmak isteğiyle eskisini atıyorlar, çoğu kez de attıkları sözcük yenisinden daha kuvvetli, daha diri duruyor.

Dilimizde zengin olanaklar görüyorum; ama onu pek az işlemişiz. Avda ve savaşta kullandığımız kaba dille neler yapılmaz; dilden bol bol sözcük alabiliriz. Konuşma dilinin deyimleri otlar gibi yer değiştirdikçe daha gürbüz, daha bereketli oluyor.

Montaigne, *Denemeler*

4. *Dil Üstüne* isimli denemenin konusunu, ana fikrini ve yazılış amacını yazınız.

Konusu	
Ana fikri	
Yazılış amacı	

5. a) *Dil Üstüne* isimli denemede kullanılan anlatım biçimini yazınız.

b) Aşağıdaki kutucuklarda yer alan düşünceyi geliştirme yollarına okuduğunuz *Dil Üstüne* isimli metinden birer örnek cümle yazınız.

Benzetme	Karşılaştırma

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

6. ***Dil Üstüne*** **isimli denemede geçmişteki dil ustalarıyla günümüz yazarlarının hangi yönlerden karşılaştırıldığını yazınız.**

7. **Görseldeki bayrak, karlı dağlar, dağların ardından beliren güneş, özgürce uçan kuşlar, elinde bayrakla ufka bakan askerler ve cenneti andıran çiçeklerin sembolize ettiği değerleri düşünerek en az dört dizelik bir şiir yazınız.**

Değerlendirmede aşağıdaki kriterler dikkate alınacaktır:

- **Dizeler arasında anlam ilişkisi kurma**
- **İmgelerden yararlanma**
- **Ahenkli söyleyişe önem verme**

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB1.7. Belirleme KB2.16.Muhakeme (Akıl Yürütme) Becerisi KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
2	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi KB2.14. Yorumlama Becerisi
3	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.5. Sınıflandırma Becerisi
4	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi
5	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
6	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.7. Karşılaştırma Becerisi
7	TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme	KB1.3.Yazma KB2.15.Yansıtma Becerisi KB2.14.Yorumlama Becerisi

PUANLAMA TABLOSU											
1			2		3	4	5		6	7	TOPLAM
1.a	1.b	1.c	2.a	2.b			5.a	5.b			
8	*4*	*8*	*5*	*5*	*10*	*15*	*5*	*10*	*10*	*20*	*100*

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

ÇÖZÜMLER

1.

a) Doğru Cevap:

Kelime	Sözlük Anlamı	
Batmak	1. Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek.	
	2. İflas etmek.	
	3. Hoşa gitmeyen bir duruma uğramak.	
	4. Yıkılmak, egemenliği sona ermek.	**X (2 puan)**
Issız	1. Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan; yaban, kûhi, tenha.	**X (2 puan)**
	2. Yalnız, kimsesi olmayan.	
Katmak	1. Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak için başka bir şey eklemek; vermek, zammetmek.	**X (2 puan)**
	2. Bir araya getirmek.	
	3. Birlikte göndermek.	
Tatmak	1. Dil yardımıyla bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak.	
	2. Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek.	
	3. Bir şeyi duymak, hissetmek.	**X (2 puan)**

b) Doğru Cevap: Vatan Sevgisi, Vatanseverlik (4 puan)

Yanlış Cevap: Vatan sevgisi veya vatanseverlik kavramlarını içermeyen, soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

c) Doğru Cevap:

Dize	Edebî Sanatın Adı	Edebî Sanatın Dizeye Kattığı Anlam
"Can veren Mehmed'in yattığı yerdir."	Mecazımürsel (Ad aktarması) (4 puan)	Mehmed ifadesi, benzetme amacı güdülmeden şehit olan tüm askerler için kullanılmış, "yattığı yer" ifadesinde de "mezar" kastedilmiştir. (Bu iki cevaptan birinin yazılması doğru kabul edilecektir.) (4 puan)

Yanlış Cevap: Soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

2.

a) Doğru Cevap: Sabır, anlayış ve hoşgörü kavramlarını içeren (5 puan) ve bunları şiirden örneklerle destekleyen (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

Örnek Doğru Cevap: Şair, dostluğu sadece güzel bir duygu olarak değil emek isteyen bir bağlılık olarak görmektedir. "Sonuna kadar dayanmak şart" dizesi, gerçek dostluğun zor zamanlarda bile devam etmesi gerektiğini anlatır. "Sevmediğin sayfaları varsa atla" dizesiyle ise şair, dostlukta hoşgörülü olmanın ve küçük kusurları affetmenin önemini vurgular.

Kısmi Doğru Cevap: Yalnızca dostlukla ilişkilendirilen değerleri içeren, şiirden örneklerle desteklenmeyen cevaplar (5 puan) kısmi doğru cevap kabul edilecektir.

Yanlış cevap: Herhangi bir değerle ilişkilendirilmeyen, şiirden örnekler vermeyen, soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

3. Doğru Cevap:

Sanatlar	Güzel Sanatların Hangi Sınıfına Ait Olduğu	Kullandığı Malzeme
Edebiyat	Fonetik / İşitsel (2 puan)	Dil
Heykel (2 puan)	Görsel (2 puan)	Mermer, kil, bronz vb.
Tiyatro	Ritmik	Dekor, kostüm vb.
Müzik (2 puan)	Fonetik/İşitsel	Enstrüman, ses vb.
Resim	Fonetik / İşitsel (2 puan)	Boya, fırça vb.

Yanlış Cevap: Güzel sanatı, güzel sanatın ait olduğu sınıfı doğru şekilde belirtmeyen, ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

4. Doğru Cevap:

Konusu: Dilin zenginleştirilmesi, dilin doğru kullanımının önemi, çağdaş yazarların dil üzerindeki etkilerini vurgulayan (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

Ana fikri: Dilin mevcut olanaklarını ustalıkla ve derin anlamlar yükleyerek kullanmanın dili zenginleştirmenin yolu olduğunu vurgulayan (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

Yazılış amacı: Dilin zenginliklerini bilinçli kullanmanın dile değer kattığını, bu konuda okuyucuyu bilinçlendirdiğini vurgulayan (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

Örnek Doğru Cevap:

Konusu	Dilin zenginleştirilmesi ve doğru kullanımının önemi, çağdaş yazarların dil üzerindeki etkileri
Ana fikri	Dili zenginleştirmenin yolu yeni kelimeler yaratmaktan ziyade mevcut dilin olanaklarını ustalıkla ve derin anlamlar yükleyerek kullanmaktır.
Yazılış amacı	Dile değer katmanın yolunun dilin zenginliklerini bilinçli kullanmaktan geçtiğini vurgulamak

Yanlış Cevap: Metnin konusunu ana fikrini, yazılış amacını doğru şekilde ifade etmeyen, soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 1. YAZILI)

5.

a) Doğru Cevap: Tartışmacı anlatım. (5 puan)

Yanlış Cevap: Tartışmacı anlatım dışındaki anlatım biçimlerini içeren, soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

b) Doğru Cevap:

Benzetme	Karşılaştırma
"Konuşma dilinin deyimleri otlar gibi yer değişdirdikçe daha gürbüz, daha bereketli oluyor." (5 puan)	• "Yeni bir sözcük kullanmak isteğiyle eskisini atıyorlar, çoğu kez de attıkları sözcük yenisinden daha kuvvetli, daha diri duruyor." • "Zamanımızın yazarlarına bakınca herkesin harcı olmadığı anlaşılıyor bu işin." (Bu iki örnekten herhangi biri için 5 puan)

6. **Doğru Cevap:** Geçmişteki dil ustalarının ve günümüz yazarlarının dil anlayışını doğru şekilde açıklayan (6 puan), karşılaştırma yönünü açıkça belirleyen (2 puan), anlam bütünlüğünü sağlayan (2 puan) cevaplar doğru cevap kabul edilecektir.

Örnek Doğru Cevap: Yazar, geçmişteki düşünce ve sanat adamlarının dili ustalıkla kullanarak onun olanaklarını artırdığını, sözcüklerin anlamlarını derinleştirdiğini ve dile özgün bir çeşni kattığını belirtmektedir. Buna karşılık günümüz yazarlarının dili yeterince işlemeden herkes gibi konuşmayı küçümseyerek yapay ve anlamsız yeniliklere yöneldiğini, dilin gücünü zayıflattıklarını ifade etmektedir. Bu karşılaştırmada geçmişteki ustalar dili geliştirirken günümüz yazarları dili etkili kullanamamakta ve dili zenginleştirmek yerine onu sıradanlaştırmaktadır. Bu karşılaştırma, yazarın dile karşı sorumlu ve özenli bir yaklaşımı benimsediğini göstermektedir.

Kısmi Doğru Cevap: Günümüz yazarlarına yönelik eleştirinin ifade edildiği (2 puan) ancak dil ustalarının dili nasıl geliştirdiğinin yeterince açıklanmadığı, karşılaştırma yönünün kısmen verildiği (1 puan) cevaplar kısmi doğru cevap kabul edilecektir.

Yanlış Cevap: Geçmişteki dil ustalarının ve günümüz yazarlarının dil anlayışını doğru şekilde açıklamayan, karşılaştırma yönünü belirtmeyen, metne dayalı bilgi sunmayan, ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

7. **Doğru Cevap:** İçeriğinde bayrak, karlı dağlar, dağların ardından beliren güneş, özgürce uçan kuşlar, elinde bayrakla ufka bakan askerler ve cenneti andıran çiçeklerin veya bunların sembolize edildiği değerlerin (vatan sevgisi, bayrak sevgisi, özgürlük, şehitlik vb.) anıldığı en az dört dizeden oluşan bir şiir yazması tam doğru cevaptır. Şiirinde bu değerlerden birinden bahsetmesi ve değerlendirme yönergesindeki kurallara uyması doğru cevap kabul edilecektir. (Öğrencinin verilen değerleri işe koşması 8 puan ve değerlendirme kriterlerinin her biri 4 puan olarak değerlendirilecektir.)

   Örnek Doğru Cevap:

   Yurdumun en ücra köşesinde verdiğin umutla güneş doğarken

   Özgürlüğün kanatlarında geleceğe uzanan kalpler, hep aynı atarken

   Dalgalan göklerde, şehitlerin kanıyla yoğrulan şanlı bayrağım

   Sen var oldukça ben, ben var oldukça da sen var olacaksın.

   Yanlış Cevap: İlgisiz cevaplar ve eksik cevaplar (en az dört dizeden az yazılmış şiir) ve değerlendirme yönergesinden birine uymayan, soruyla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 2025-2026 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net